

*ФІЛЕНКО О. Е., магістрантка
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Прогвітання кожної країни та її регіонів безпосередньо залежить від способів мобілізації ресурсного потенціалу. Приклади таких держав, як Швейцарія, Японія, Тайвань, Південна Корея, Сінгапур, Гонконг та інших свідчать про те, що навіть із дефіцитом природних ресурсів можна досягти суттєвих економічних та соціальних результатів завдяки ефективному використанню існуючого трудового й адміністративного потенціалу. Парадокс розвитку сучасної України полягає в тому, що, маючи багаті природні та людські ресурси, вона ще не досягла такого ступеня розвитку, який би забезпечив високі стандарти якості життя і достатні умови для національної безпеки.

Ефективним базовим підходом до розв'язання цих суперечностей, а також поліпшення використання потенціалу національної економіки, є розвиток територіального управління, що пов'язано з реальним зміцненням місцевого самоврядування та підвищенням результативності регіональної політики. Одночасно нові державно-управлінські реформи в сучасній Україні мають спрямовуватися на ефективне використання трудового потенціалу всіх її територій. Європейський досвід переконливо свідчить, що ефективна територіальна організація влади може будуватися лише на основі специфічної форми публічної влади територіальних громад, у рамках якої забезпечується реалізація їх права здійснювати управління в межах відповідних територіальних одиниць, самостійно вирішувати питання місцевого значення. Однак ключовою проблемою тут є належне забезпечення відповідних рішень, адже будь-яка територіальна громада має враховувати можливості – власні, регіону та суспільства в цілому.

У сучасних умовах економіки знань та підвищення в ній ролі людини саме на рівні територіальної громади може відбуватися максимальна реалізація потенціалу з метою забезпечення розвитку.

В умовах обраного Україною курсу на євроінтеграцію особливого значення набуває реформування адміністративно-територіального устрою. Україна прагне вступити до європейської спільноти, однак процеси глобалізації висувають перед державами жорсткі вимоги стосовно забезпечення відповідності основних параметрів соціального управління, внутрішнього законодавства й механізмів його формування стандартам, які визнані базовими принципами інтеграції держав світової спільноти, передусім тих, що ввійшли до ЄС [1].

За результатами міжнародних досліджень: країни, які пішли на швидкі комплексні реформи, перебувають у значно кращій ситуації, ніж країни, які з різних причин відкладали їх. Тому впровадження реформ повинно стати для України важливою частиною імплементації закордонного досвіду розвитку держави на всіх рівнях.

В основу нової парадигми регіональної економічної політики покладено такі положення:

- регіональна політика має зосереджуватися на людях, їхніх потребах, навичках та інноваційних можливостях;
- територіальні громади мають враховувати невикористаний потенціал, шукати можливості для розвитку, а не лише вирішувати існуючі проблеми;
- стратегії регіонального розвитку мають включати заходи щодо вирішення питань сталого розвитку та добробуту людини, а не лише економічного зростання як пріоритетного;
- регіони, що акцентують увагу на інноваціях та людському капіталі, мають більше шансів для інклюзивного і водночас сталого розвитку.

Особливий акцент слід поставити на інтеграції політик усіх рівнів розвитку. Серед них – підвищення рівня професійних навичок і трудового потенціалу людини, інноваційний потенціал підприємств та організацій державного сектора, формування мереж співпраці компаній для сприяння розвитку всіх їх учасників та відповідних територіальних громад. Таким чином, «локально керований динамізм» сприяє виявленню нових шляхів зростання, які відповідають місцевим умовам [2].

Світовий досвід свідчить, що спочатку увага до регіональних економічних проблем з боку держави пов'язана з ліквідацією диспропорцій розвитку її територій. Згодом регіональна політика спрямовується на реалізацію регіонального потенціалу і стратегічний розвиток, а з розвитком глобалізації з'являється усвідомлення того, що регіональну політику можна спрямовувати і на підвищення конкурентоспроможності територіальних громад.

Сьогодні стало очевидним, що для інтеграції секторальних і галузевих політик, які є основою конкурентоспроможності регіону, необхідні дієвий діалог у системі управління регіональним розвитком та посилення ролі як економічних, так і соціальних місцевих та регіональних суб'єктів.

Основними світовими тенденціями розвитку регіональної політики в контексті забезпечення економічного потенціалу регіонів є:

- перенесення відповідальності за розвиток із центру на регіональний рівень, використання при цьому місцевих економічних ресурсів;
- перехід від домінуючого впливу перерозподілу державних коштів на регіональний розвиток до координації діяльності та стимулювання їх ендogenous потенціалу, від галузевої політики до територіальної;

- ускладнення структури регіональної політики держави, активними суб'єктами якої стають інші держави, їх об'єднання та недержавні організації;
- формування багаторівневого мережевого регіонального управління;
- дедалі більша підтримка інновацій на регіональному та місцевому рівнях [3].

Аналізуючи зарубіжний досвід застосування заходів активної політики зайнятості, необхідно відзначити, що сприяння підвищенню конкурентоспроможності трудового потенціалу вважається одним з пріоритетних напрямів розвитку конкурентних відносин на ринку праці. При цьому найбільш прийнятним для застосування вважається удосконалення системи громадських робіт; розвиток прогресивних технологій, що забезпечують нові робочі місця в межах територіальної громади; впровадження програм сприяння зайнятості жінок, молоді й осіб похилого віку за допомогою додаткової професійної підготовки та перенавчання з метою підвищення їх конкурентоспроможності.

Цікавим вважається зарубіжний досвід стимулювання роботодавців щодо працевлаштування молоді – впровадження систем пільгового оподаткування, часткової компенсації їх витрат на виплату заробітної плати. Ефективними заходами сприяння працевлаштуванню незайнятого населення є відшкодування страхових внесків роботодавцю у випадку працевлаштування безробітного; розробка спеціальних програм для людей, які тривалий час не можуть знайти роботу; надання субсидії випускникам курсів перепідготовки; стажування незайнятих на підприємствах.

Необхідно також приділяти належну увагу запровадженню програмно-цільового методу управління професійною освітою, спрямованого насамперед на забезпечення більш ефективного підходу до організації навчання, розробку прогнозів і здійснення моніторингу ринку праці з метою оптимізації обсягів навчання, підвищення якості освітніх послуг.

У системі управління трудовим потенціалом територіальної громади, доцільно враховувати, що:

- трудовий потенціал територіальної громади – це відкрита система, яка є компонентом дещо більшого утворення та знаходиться у складних системних взаємозв'язках з іншими складовими (наприклад, владою, нормативно-правовою базою і т. ін.);
- оцінка трудової привабливості територіальної громади, яка вимагає оцінювання і врахування рівня розвитку ринку праці;
- оцінка трудового потенціалу, яка потребує моніторингу ринку праці та прогнозного аналізу.

Отже, дослідивши досвід зарубіжних країн та їхню державну політику в сфері розвитку трудового потенціалу, з метою розвитку та підвищення рівня економічного зростання нашої держави, необхідно розробити власну програму розвитку територіальних громад та впроваджувати досвід розвинених країн світу в реалії нашого суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Серьогін С. М. Економічний розвиток в процесі децентралізації: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 4 листоп. 2015 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. С. М. Серьогіна. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015. – 112 с.
2. Орлатий М. К. Ресурсний потенціал регіону : навч. посіб. / авт.-упоряд. : М. К. Орлатий, С. А. Романюк, І. О. Дегтярьова та ін. ; за заг. ред. М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 724 с.
3. Мікловда В. П. Активізація соціально-трудоного потенціалу регіону: монографія / [В. П. Мікловда, М. М. Пітюлич, Г. С. Кесарчук] : за заг. ред. В. П. Мікловди., ДВНЗ «Ужгородський національний університет». – Ужгород, 2013. – 156 с.
4. Врублевський О. С. Співробітництво територіальних громад (бібліотечка місцевого самоврядування) / О. С. Врублевський. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2014. – 56 с.